

Військова академія (м. Одеса) Факультет підготовки офіцерів запасу Кафедра загальновійськової підготовки

Тема 1. Підготовка солдата до різних видів бою Заняття 1. Обов'язки солдата в бою.

МОДУЛЬ “ Тактика (в т.ч. інженерне забезпечення, радіаційний, хімічний, біологічний захист підрозділів, організація військового зв'язку, військово-медична підготовка) ”

ВОС	Спеціальність	Код ФПОЗ	№№ взводів
021000	“Бойове застосування механізованих з’єднань, військових частин і підрозділів”.	1	121-141
021200	“Бойове застосування аеромобільних (повітрянодесантних), гірсько-піхотних і морської піхоти з’єднань, військових частин, підрозділів” *	3	321-341
430800	“Експлуатація та ремонт стрілецького озброєння і засобів ближнього бою”.	4	421-441
094000	“Бойове застосування військових частин і підрозділів військової розвідки” *	2	221-241
240100	“Організація забезпечення матеріально-технічними засобами служби пального” *	5	521-541
250300	“Організація продовольчого забезпечення”.	5	521-541
250400	“Організація речового забезпечення”.	5	521-541
094200	“Бойове застосування з’єднань, військових частин і підрозділів спеціального призначення ВМС ЗСУ” *	6	621-641
094100	“Бойове застосування з’єднань, військових частин і підрозділів спеціального призначення (крім морських)”.	7	721-741
121000	“Бойове застосування змішаних з’єднань, військових частин і підрозділів зв’язку (крім підрозділів і військових частин зв’язку та радіотехнічного забезпечення авіації)” *	8	821-841
093300	“Бойове застосування радіозв’язку спеціальної розвідки” *	9	921-941

Метою заняття є :

- 1. Ознайомити Вас зі структурою, складом та призначенням Збройних Сил України.**
- 2. Довести обов'язки солдата в бою.**
- 3. Ознайомитися з правилами, що захищають осіб, які не беруть участі у бойових діях, статусом військовополоненого та порядок поводження з військовополоненими.**

Навчальні питання заняття

- 1. Збройні Сили України, їх склад та призначення.**
- 2. Обов'язки і поведінка солдата в бою.**
- 3. Правила, що захищають осіб, які не беруть участі у бойових діях.**
- 4. Статус військовополоненого, поводження з військовополоненими. Захист культурних цінностей та цивільних осіб.**

Перше питання

Збройні Сили України, їх склад та призначення

Організаційна структура Збройних Сил України

Організаційна структура Збройних Сил України встановлена Законом України „ Про внесення зміни до статті 3 - Закону України про Збройні Сили (2004) та вона складається з:

1. Генерального Штабу;

2. Видів Збройних Сил:

- Сухопутні війська;
- Повітряні Сили;
- Військово – Морські Сили.

Окремий род військ:

- Високомобільні десантні війська(ВДВ).
- Командування Сил спеціальних операцій

- **3. Об'єднання, з'єднання, військових частин, навчальних закладів, установ та організацій, що не належать до видів Збройних Сил.**

МІНІСТЕРСТВО ОБОРОНИ УКРАЇНИ

— Функції оперативного управління — Функції забезпечення — Функції адміністративного управління - - - Функції організації територіальної оборони

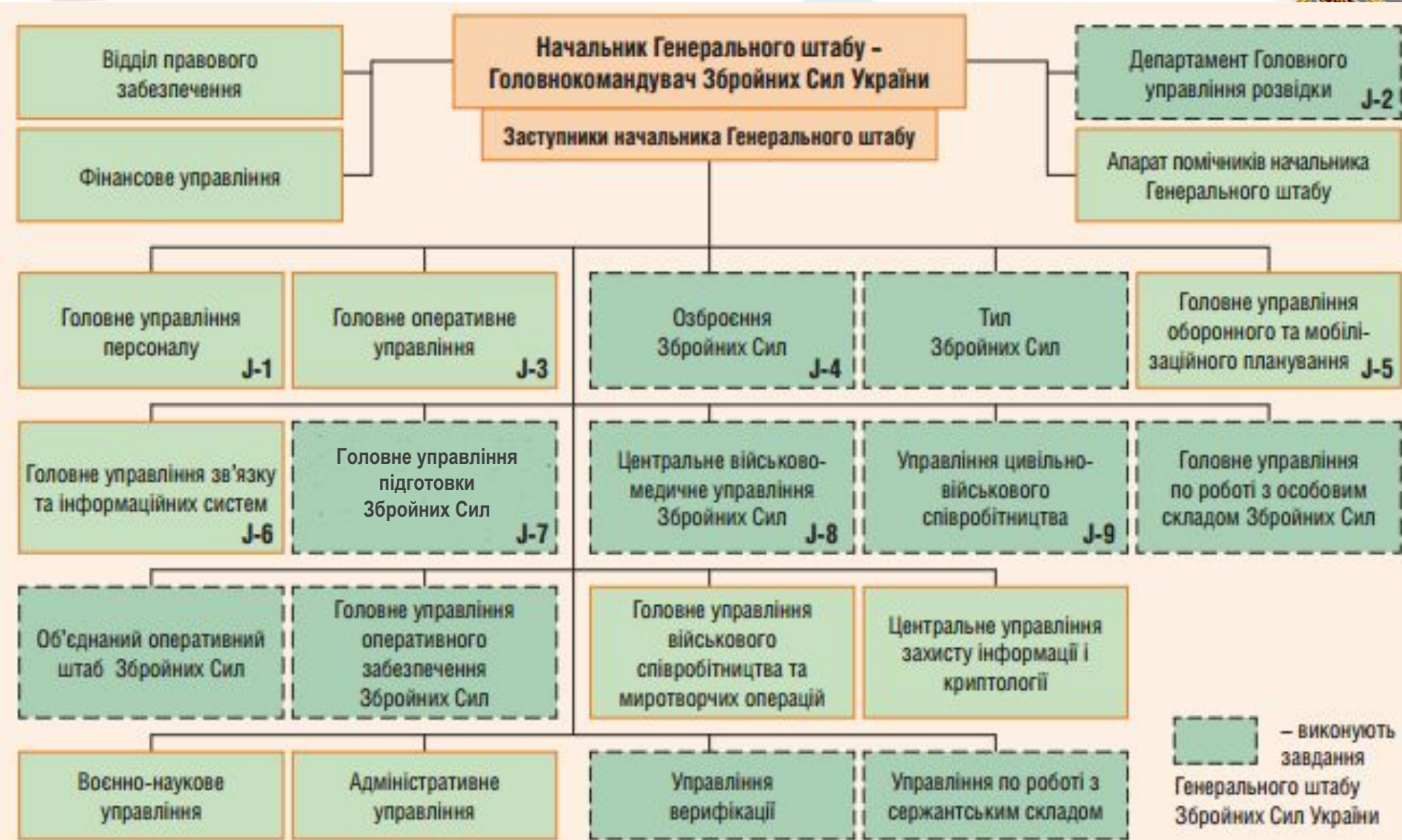
Керівництво Збройними Силами України здійснюється Президентом України — Верховним Головнокомандувачем Збройних Сил України. В особливий період стратегічне керівництво Збройними Силами України, іншими військовими формуваннями та правоохоронними органами Президент України здійснює через Ставку Верховного Головнокомандувача (у разі її створення), робочим органом якої є Генеральний штаб Збройних Сил України.

Безпосереднє керівництво Збройними Силами України в мирний та воєнний час здійснює Начальник генерального штабу - Головнокомандувач Збройних Сил України.

Генеральний штаб Збройних Сил України є головним військовим органом з планування оборони держави, управління застосуванням Збройних Сил України, координації та контролю за виконанням завдань у сфері оборони органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування, військовими формуваннями, утвореними відповідно до законів України (далі - інші військові формування), та правоохоронними органами у межах, визначених законами України і нормативно-правовими актами Президента України та Кабінету Міністрів України.

ГЕНЕРАЛЬНИЙ ШТАБ ЗБРОЙНИХ СИЛ УКРАЇНИ

Організаційна структура Сухопутних військ

- **Сухопутні війська** — найбільш багато чисельний вид Збройних Сил, призначений для відбиття ударів агресора, утримання територій, районів, рубежів, розгрому угруповань військ. Вони мають на озброєнні різні види військової техніки, зброї

Повітряні Сили

- До складу Повітряних Сил належать такі роди авіації та військ:
- **роди авіації;**
 - бомбардувальна;
 - винищувальна;
 - штурмова;
 - розвідувальна;
 - транспортна;
- **війська**
 - зенітно – ракетні;
 - радіотехнічні.

Військове – Морські Сили

- забезпечують недоторканість морських і прибережних територій України та дозволяють їм зберігати статус розвинутої морської держави.
- До складу Військово – Морських Сил належить:
 - надводні сили;
 - морська авіація;
 - берегові ракетні війська;
 - війська берегової охорони;
 - морська піхота.

Високомобільні десантні війська маючи у своєму складі окрему повітряно - десантну бригаду, окремі аеромобільні бригади та частини безпосереднього підпорядкування призначаються для охоплення противника з повітря і виконання завдань в його тилу, а також використовуються як протидесантний резерв та для прикриття держкордону і проходів у горах, як самотійно, так і разом з іншими видами (силами) і родами військ.

Функціональними структурами Збройних Сил України є:

- **Об'єднанні сили швидкого реагування;**
 - **сили негайного реагування;**
 - **сили швидкого реагування;**
- **Основні сили оборони;**
 - **сили нарощування;**
 - **сили стабілізації;**
- **Стратегічні резерви.**

Об'єднанні сили швидкого реагування (ОСШР) – міжвидове оперативне об'єднання військ (сил) призначене для негайного реагування на загрози та збройні конфлікти з метою їх локалізації, нейтралізації та недопущення переростання у війну і мають у своєму складі:

сухопутний компонент;

повітряний компонент;

морський компонент;

Вони мають такий склад:

сили негайного реагування;

сили швидкого реагування.

Укомплектованість військових частин та підрозділів ОСШР становить близько 95%, технікою і озброєнням з необхідним запасом ресурсу – 95 – 100 %. Їх основу складатимуть багатофункціональні високомобільні десантні війська з середнім та легким озброєнням. Вони готуватимуться насамперед до участі в миротворчих операціях, а також залучатимуться до анти терористичних дій, ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій природного та техногенного характеру.

Основні сили оборони – найбільш чисельна функціональна складова Збройних Сил, призначена для посилення об'єднаних сил швидкого реагування під час ліквідації ними збройного конфлікту на загрозовому напрямку, а також для розгортання у визначенні терміни у випадку масштабного збройного конфлікту, з метою відсічі агресії. У мирний час основні сили оборони утримуються на нижчому порівняно з об'єднаними силами швидкого реагування ступені бойової готовності та потребують більш тривалого терміну для розгортання з метою ведення бойових дій. До складу Основних сил оборони належать:

сили нарощування;

сили стабілізації;

Стратегічні резерви – призначені для підсилення Основних сил оборони та можуть розгортатися напередодні або під час збройного конфлікту.

Друге питання

Обов'язки і поведінка солдата в бою

Обов'язки солдата в бою

Кожен військовослужбовець зобов'язаний:

- знати і розуміти поставлене йому завдання, завдання взводу (відділення, танка);**
- вміти вести розвідку противника і місцевості, під час виконання поставленого завдання постійно вести спостереження, вчасно виявляти та уражати противника;**
- знати штатне озброєння (штатну зброю);**
- знати розміри, обсяг, послідовність і терміни обладнання фортифікаційних споруд;**
- вміти швидко обладнувати окопи й укриття, у тому числі й з використанням вибухових речовин, здійснювати їх маскуванню;**
- стійко і завзято діяти в обороні, сміливо і рішуче в наступі;**
- проявляти хоробрість, ініціативу і спритність у бою, надавати допомогу товаришу;**
- уміти вести вогонь по літаках, вертольотах і інших повітряних цілях, що діють на малих висотах, зі стрілецької зброї;**
- знати способи захисту від зброї масового ураження і високоточної зброї противника;**
- уміло використовувати місцевість, засоби індивідуального захисту і захисні властивості машин;**
- уміло використовувати захисні й маскувальні властивості місцевості та місцевих предметів, засоби індивідуального захисту і захисні властивості машин;**

Продовження на наступному слайді

продовження попереднього слайду:

вміти долати загородження, перешкоди і зони зараження, установлювати і знешкоджувати протитанкові і протипіхотні міни;

проводити спеціальну обробку;

без дозволу командира не залишати свого місця в бою;

у разі поранення або ураження радіоактивними, отруйними речовинами, біологічними засобами, а також запалювальною зброєю вживати необхідних заходів само - і взаємодопомоги та продовжувати виконання завдання;

якщо буде наказано відправитися до медичного пункту, взяти з собою особисту зброю;

у разі неможливості убути на медичний пункт – відповзти зі зброєю в укриття (місце збору поранених) та чекати санітарів;

вміти готувати озброєння і боєприпаси до бойового застосування, швидко і спритно споряджати патронами обойми, магазини, стрічки;

стежити за витратою боєприпасів і заправкою БМП (БТР), танка паливом, вчасно доповідати своєму командирі про витрати 0,5 і 0,75 носимого (возимого) запасу боєприпасів і наявності пального;

у разі пошкодження БМП (БТР), танка швидко вживати заходів щодо їх відновлення.

Кожен сержант і солдат зобов'язаний захищати командира в бою, у разі його поранення або загибелі бути готовим взяти на себе командування підрозділом.

Кожен військовослужбовець повинен знати і дотримуватися норм міжнародного гуманітарного права:

під час виконання поставленого завдання застосовувати зброю тільки проти противника та його військових об'єктів;

не нападати на осіб і об'єкти, які перебувають під захистом міжнародного гуманітарного права, якщо ці особи не роблять ворожих дій, а об'єкти не використовуються (не підготовлені до використання) у воєнних цілях;

не заподіювати зайвих страждань, не завдавати більшого збитку, ніж необхідно для виконання бойового завдання; якщо дозволяє обстановка, підбирати поранених, хворих і осіб, які утримуються від ворожих дій, та надавати їм допомогу;

гуманно ставитися до цивільного населення, поважати його гідність; стримувати підлеглих і своїх товаришів від порушення норм міжнародного гуманітарного права, про випадки їх порушення доповідати старшому командирові.

Противника, який здався в полон, необхідно роззброїти, у разі потреби надати допомогу і передати своєму командиру. До полоненого противника необхідно ставитися гуманно.

Порушення цих правил не тільки безчестить Батьківщину, але й у встановлених законом випадках тягне за собою кримінальну відповідальність.

Під час виконання поставлених завдань усі командири, у межах своїх обов'язків, повинні враховувати норми міжнародного гуманітарного права під час ухвалення рішення і забезпечити їх виконання своїми підлеглими.

Поведінка солдата в бою.

Способи носіння і застосування штатної стрілецької зброї

Виходячи з досвіду ведення бойових дій в зоні АТО використовуються наступні способи носіння і застосування штатної стрілецької зброї, що дозволяють зручно його розташовувати, маючи при цьому вільні руки. І, в той же час, ці способи дозволяють швидко підготуватися до бою і відбивати напад противника:

на грудях – ремінь перекинути через шию, автомат висить стволом вниз. Цей спосіб зручніший, дозволяє швидко приготувитися до бою;

під час висування (переміщення) та несення служби на блокпостах (КПП, тощо) автомат зручніше розташувати на грудях – ремінь перекинути через шию, автомат висить стволом в сторону та підтримується обома руками навхрест, одна з яких знаходиться на запобіжнику а інша на рукоятці затворної рами, що дозволяє швидко приготувати зброю до застосування;

при здійсненні маршу на бронетехніці десант, як правило, розташовується згори на броні. Зброю при цьому зазвичай тримають в руках з перекинутим через ший ременем. Автомат при цьому досить зручно розташований, не заважає стрибати з машини і швидко наводиться на ціль;

під час несення служби на блокпостах (КПП) в групі огляду для зручнішого розташування автомата слід відчепити ремінь від ствольної антабки і зачепити його карабін за антабку прикладу, утворивши петлю. Ця петля підганяється за розміром і надівається через плече і спину. Автомат з відкинутим прикладом розташовується під правим плечем і легко підкинувся однією рукою. Проводячи перевірку, рекомендується виставляти ліву ногу вперед на півкроку, розгортаючи корпус лівою стороною вперед так, щоб автомат був найбільш віддалений від тих, що перевіряються, і вони не могли його схопити;

під час довготривалого висування на значні відстані при відсутності зіткнення з противником автомат зручніше розташувати на грудях - ремінь перекинути через ший, автомат висить стволом в сторону, руки знаходяться зверху автомату;

під час штурмових дій – автомат прижимається прикладом в праву частину грудини та ствол направлений вниз та вперед. Такий спосіб дозволяє швидко підняти зброю в напрямку противника та вести прицільний вогонь;

під час проведення атаки – автомат прижимається прикладом в правую частину грудини ближче до середини, ствол направлений вперед на противника і ведеться вогонь на ходу;

під час штурмових дій в місці (штурму будівлі, у вузькому провулку (вулиці)): автомат доцільно тримати стволом направленим вперед в гору під кутом 60°. Такий спосіб дозволяє швидко направити зброю в напрямку противника та вести прицільний вогонь.

Способи пересування солдата на полі бою

У всіх видах боїв основою бойових дій є пересування. Залежно від характеру місцевості, умов, обстановки і вогневих дій противника солдат, перебуваючи у пішому строю, може пересуватися:

**кроком (бігом),
перебіганням,
переповзанням.**

кроком (бігом)

Прискорений крок або біг (на повний зріст або пригинаючись) застосовується для подолання ділянок місцевості, недоступної для спостереження і вогню противника

Біг у середньому темпі здійснюється вільним маршовим кроком

Повільним бігом долають довгі дистанції

Швидкісним бігом перебігають з укриття до бойових і транспортних машин, розбігаються перед подоланням перешкод.

Залежно від обстановки, рельєфу місцевості та вогню противника солдат може переповзати:

по-пластунському

напівкарачки

на боці

При переповзанні будь-яким способом зброю слід оберігати від ударів і забруднення, особливо від попадання землі в канал ствола.

Переміщення в “двійці”

	<p><u>Перша фаза</u> - № 1 прикриває, № 2 переміщається</p>
	<p><u>Друга фаза</u> - № 2 заліг, зробив прицільний постріл або чергу і крикнув № 1 про готовність прикрити його переміщення</p>
	<p><u>Третя фаза</u> - № 2 прикриває, № 1 переміщається</p>

Трете питання:

Правила, що захищають осіб, які не беруть участі у бойових діях.

Прийняття IV Конвенції про захист цивільного населення під час війни стало великим досягненням міжнародної спільноти.

Ця Конвенція проголошувала, що особи, які потрапили до рук противника, знаходяться під захистом міжнародного права.

Якщо ми звернемося до історії війн, то побачимо, що найбільш вразливою категорією, яка страждає від тягаря війни, є цивільне населення. Тому міжнародне товариство і приділило велику увагу відпрацюванню правил захисту цивільного населення.

Цивільні особи – це ті особи, що не входять до складу збройних сил. Виходячи з цього, цивільні особи не мають права брати участь у воєнних діях. Порушення цієї заборони тягне за собою втрату захисту та застосування проти них сили.

IV Конвенція забороняє використовувати цивільне населення для прикриття від нападу певних районів та споруд, які мають військове значення. Спочатку ми розглянемо загальні положення, які стосуються “всього населення країн, що знаходяться у конфлікті”.

По-перше, це створення “ санітарних, безпечних зон та місцевостей ” та “ демілітаризованих зон ”. Для захисту цивільного населення або особливо уразливих осіб (поранених, хворих, інвалідів, осіб похилого віку, дітей, жінок та інше) за згодою обох сторін можуть створюватися безпечні зони, або під час конфлікту чи ще в мирний час демілітаризовані зони. Такі зони забороняється піддавати військовому нападу, але, з іншого боку, їх не можна захищати від противника, що наближається. Єдине призначення цих зон – забезпечення виживання населення, що знаходиться там.

По-друге, це захист біженців та осіб без громадянства, які знаходяться на території сторони, що бере участь у конфлікті. Ці особи користуються захистом. По-третє, це положення, які стосуються жінок та дітей. Зокрема, заборонено призов до збройних сил дітей, що не досягли п'ятнадцятирічного віку, крім того, вони не повинні брати безпосередню участь у воєнних діях. Смертний вирок стосовно молодих людей, що не досягли вісімнадцятирічного віку під час вчинення злочину, не виконується.

Крім цих загальних положень, є ще специфічні правила, які стосуються типових ситуацій.

Розглянемо їх. Іноземці на території сторони, які знаходяться у конфлікті.

В момент початку війни між двома країнами громадяни однієї з них можуть з будь-яких причин знаходитися на території іншої. Внаслідок цього вони потрапляють під владу держави противника, залишаючись без дипломатичного або консульського захисту. До прийняття IV Конвенції вони залишалися без будь-якого захисту. Зараз вони стали особами, яким надається покровительство. Згідно статті 35, стверджується право іноземців покинути територію противника, якщо це не буде суперечити інтересам держави, яка їх утримує. Це правило розповсюджується і на інших іноземців. Особам, що добровільно чи примусово залишилися під владою противника, влада повинна гарантувати мінімальний захист, передбачений угодами про права людини.

Особи, які проживають на окупованій території .

Гаазьке положення про закони та звичаї війни на суші 1907 року містить класичне визначення військової окупації. Це визначення стало частиною звичаєвого права і звучить так: **“ Територія вважається окупованою, коли вона фактично перебуває під владою збройних сил супротивника. Окупація поширюється тільки на ті території, де така влада встановлена і може здійснюватися ”.**

військовослужбовець повинен завжди пам'ятати наступні правила:

- не нападай на цивільне населення; не примушуй цивільне населення до участі в бойових діях;
- забороняється залучати до участі в бойових діях дітей молодше 15 років;
- забороняється примушувати осіб супротивної сторони приймати участь в бойових діях, спрямованих проти їх країни;
- шануй права дітей, жінок та осіб похилого віку, надавай допомогу їм;
- завжди поважай основні права людини;
- в ході бойових дій приймай всі можливі заходи, щоб запобігти або знизити до мінімуму втрати серед цивільного населення, та пошкодження цивільного майна;
- пам'ятай, що цивільні особи, які знаходяться на військовому об'єкті піддаються такій же небезпеці, як і військовослужбовці;
- військовослужбовець повинен відрізнити себе від цивільного населення;
- не слід переміщувати цивільне населення з місць його постійного проживання;
- якщо дозволяє обстановка перед початком нападу, слід попередити цивільне населення, щоб воно покинуло район нападу;
- завойовуй прихильність місцевого населення;
- під час збройного конфлікту цивільному населенню повинна бути надана можливість вести образ життя по можливості наближений до нормального. Персонал цивільної оборони, її споруди та матеріальна частина позначаються спеціальною емблемою – синім трикутником на оранжевому фоні.

Обмеження загального характеру щодо ведення бойових дій

До обмежень загального характеру щодо ведення війни відносяться:

- заборонені методи і засоби ведення воєнних дій;
- обмеження дій підрозділів на окупованій території;
- обмеження, які пов'язані з правилами поведження із жертвами збройних конфліктів;
- обмеження, які пов'язані з правилами поведження з особами та об'єктами, які знаходяться під захистом міжнародного гуманітарного права;
- обмеження, які пов'язані із підписанням перемир'я, закінченням воєнних дій і використанням парламентарів.

Методи, які заборонено застосовувати:

убивати або завдавати поранення цивільним особам;

убивати або завдавати поранення особам, які здались у полон;

убивати парламентаря та осіб, які його супроводжують;

нападати на осіб, які зазнають корабельну аварію або покидають на парашуті літальний апарат, що терпить лихо, і які не чинять ворожих дій (за винятком осіб, які здійснюють десантування у складі повітряних десантів);

примушувати осіб, які знаходяться під захистом міжнародного гуманітарного права, брати участь у воєнних діях;

віддавати наказ нікого не залишати в живих або загрожувати ним;

брати заручників;

вводити противника в оману шляхом віроломства;

використовувати не за призначенням розпізнавальні емблеми (Червоного Хреста чи Червоного Півмісяця, міжнародні розпізнавальні знаки цивільної оборони та розпізнавальні знаки культурних цінностей, міжнародний спеціальний знак особливо небезпечних об'єктів, білий прапор парламентаря, інші міжнародно визнані знаки і сигнали);

незаконно використовувати розпізнавальну емблему ООН;

здійснювати напад невибіркового характеру (який може спричинити такі втрати серед цивільного населення та такий збиток цивільним об'єктам, що будуть несумірними з досягненням необхідної воєнної переваги над противником);

здійснювати терор щодо цивільного населення;

використовувати голод серед цивільного населення з метою досягнення воєнних цілей;

знищувати, вивозити або приводити в несправність об'єкти, які необхідні для виживання цивільного населення;

нападати на медичні формування та санітарно-транспортні засоби, які мають належні розпізнавальні емблеми (знаки) і сигнали;

здійснювати вогневе ураження населених пунктів, портів, осель, храмів і госпіталів (за умови, якщо вони не використовуються у воєнних цілях);

знищувати культурні цінності, історичні пам'ятники, місця відправлення культу та об'єкти, які складають культурну чи духовну спадщину народів, а також використовувати їх з метою досягнення успіху в бойових діях;

знищувати або захоплювати власність противника (крім випадків, коли такі дії викликані воєнною необхідністю);

віддавати на розграбування населені пункти або місцевості.

Засоби, які заборонено застосовувати:

розривні кулі та кулі, що легко розвертаються або сплющуються в тілі людини (кулі з твердою оболонкою, яка не повністю покриває осердя або має надрізи);

снаряди вагою менше **400** грамів, які є розривними або споряджені вибуховою чи запалювальною речовиною;

отрути, отруйні речовини та сильнодіючі отруйні речовини; бактеріологічну (біологічну) і токсичну зброю;

будь-яку зброю, дія якої полягає в нанесенні ураження осколками, що не виявляються в людському тілі за допомогою рентгенівських променів; міни, що спроектовані для спрацювання від випромінювання міношукача або іншого неконтактного впливу під час їх розвідки (пошуку);

будь-які міни, що самодеактивуються, оснащені елементом невилучення, який може функціонувати після того, як міна втратила спроможність до спрацювання;

міни-пастки, що якимось чином сполучені або асоціюються з: міжнародно визнаними захисними емблемами, знаками чи сигналами, а також з іншими предметами (об'єктами), які, на перший погляд, не становлять небезпеки для людини (пораненими або померлими, медичним обладнанням, дитячими іграшками тощо);

дистанційно встановлювані міни, встановлення яких не відповідає визначеним технічним вимогам;

лазерну зброю, що призначена для заподіяння постійної сліпоти органам зору людини, яка не використовує оптичні прилади; з

засоби впливу на природне середовище, що мають тривалі серйозні наслідки руйнації;

запалювальні засоби проти цивільного населення і цивільних об'єктів, а також для знищення лісів та іншого виду рослинного покриву.

Таким чином, слід пам'ятати, що вищерозглянуті положення про захист цивільного населення під час збройних конфліктів є частиною загального міжнародного права про захист прав людини і повинні забезпечити всебічний правовий захист гідності людини в екстремальних умовах війни.

Четверте питання:

Статус

військовополоненого,

поводження з

військовополоненими.

Захист культурних цінностей

та цивільних осіб

Статус військовополоненого, поводження з військовополоненими

Військовополонені – особи із складу однієї воюючої сторони, захоплені під час збройного конфлікту іншою стороною, які перебувають під її владою до закінчення воєнних дій.

Третя Женевська Конвенція визначає статут комбатанта та військовополоненого. Згідно з Конвенцією, особи, які входять до складу збройних сил, що перебувають у конфлікті, є комбатантами (окрім медичного та духовного персоналу), а будь-який комбатант, котрий потрапляє під владу іншої сторони, стає військовополоненим.

Такі збройні сили повинні бути організовані і знаходитися під командуванням особи, яка несе відповідальність перед іншою стороною за поведінку своїх підлеглих, а також підкорятися внутрішній дисциплінарній системі, яка забезпечує дотримання норм міжнародного права, яке застосовується під час збройних конфліктів. Варто згадати про ще одне дуже важливе положення: військовополонені знаходяться під владою ворога, а не окремих осіб чи військових частин, які захопили їх у полон.

Щодо поведінки з військовополоненими, то Конвенція вимагає з усіма військовополоненими поводитися однаково. Випадки привілейованого режиму можуть бути встановлені виключно залежно від стану здоров'я, звання чи кваліфікації військовополонених. Військовополонені зобов'язані повідомити на допиті своє прізвище, ім'я, вік, звання та особистий номер. Але їх не можна примушувати давати будь-яку іншу інформацію.

Держава, що утримує військовополонених, зобов'язана безкоштовно забезпечити їх достатньою кількістю їжі, обмундируванням, а також такими житловими умовами, які надаються її військам і відповідною медичною допомогою, якщо цього буде потребувати здоров'я військовополонених.

Військовополоненим, за винятком офіцерів, може бути поставлена вимога виконувати роботу за невелику винагороду в умовах, які не гірші від умов праці громадян держави, яка утримує полонених. Однак їх не повинні примушувати до діяльності військового характеру, а також до небезпечних робіт, які загрожують їхньому здоров'ю, або до принизливих робіт. На початку полону військовополонені повинні отримати можливість сповістити свої сім'ї та Центральне агентство розшуку.

Військовополонені, що визнані тяжко хворими та тяжко пораненими, підлягають негайній репатріації. Після закінчення воєнних дій військовополонені повинні бути негайно звільнені.

При поводженні з військовополоненими командир взводу виконує вказівки командира роти щодо порядку їх конвоювання на пункт управління старшого командира (бригадний пункт прийому військовополонених) та користується наступними положеннями та вимогами міжнародного гуманітарного права:

- військовополонених слід обшукати, роззброїти, допитати, забезпечити їх захист, надати медичну допомогу;**
- з військовополоненими слід поводитись гуманно, не допускати актів насильства, залякування та образ;**
- військовополонені підпорядковуються законам, військовим статутам і наказам тієї держави, збройні сили якої їх захопили;**
- військовополонений зобов'язаний пред'явити своє посвідчення особи за будь-якої вимоги, посвідчення особи у військовополоненого не вилучається;**
- допит військовополонених повинен проводитись зрозумілою для них мовою, без застосування катувань та інших примусових заходів;**
- під час допиту кожний військовополонений зобов'язаний повідомити лише своє прізвище, ім'я та по батькові, військове звання, дату народження і особистий номер або, через брак такого, іншу рівноцінну інформацію;**
- усі речі та предмети особистого користування (крім зброї, військового спорядження і бойових документів), засоби індивідуального захисту, знаки розпізнавання та державної належності, нагороди (відзнаки), предмети обмундирування і харчування, грошові суми та предмети, що мають суб'єктивну цінність, залишаються у власності військовополонених (за винятком випадків, що диктуються необхідністю забезпечення безпеки військовополонених).**

Захист культурних цінностей та цивільних осіб

До об'єктів, які знаходяться під захистом міжнародного гуманітарного права, відносяться:

- медичні формування;
- санітарно-транспортні засоби; цивільні об'єкти;
- культурні цінності;
- особливо небезпечні об'єкти;
- об'єкти цивільної оборони;
- санітарні зони (місцевості);
- місцевості, що не обороняються;
- демілітаризовані зони.

Напад на такі об'єкти заборонено.

Розпізнавання об'єктів і персоналу медичної і духовної служб, цивільної оборони, культурних цінностей та особливо небезпечних об'єктів здійснюється шляхом використання розпізнавальних емблем (знаків), а медичних формувань та санітарно-транспортних засобів – і розпізнавальних сигналів відповідно до встановлених правил. Персонал медичної і духовної служб, цивільної оборони та персонал, який призначений для охорони культурних цінностей, повинен мати посвідчення особи, що засвідчує їхній статус.

При поводженні з особами та об'єктами, які знаходяться під захистом міжнародного гуманітарного права, командир взводу виконує вказівки командира роти та враховує наступні вимоги:

- ❑ медичний і духовний персонал противника користується повагою та захистом і не може бути об'єктом нападу (якщо не чинить дій, які виходять за рамки його фахових обов'язків, та утримується від будь-яких ворожих дій, дотримується встановлених правил розпізнавання);
- ❑ медичний і духовний персонал не може бути взятий у полон (може бути затриманий у разі, коли цього потребують медичний стан чи духовні потреби військовополонених та необхідність надання допомоги військовослужбовцям протилежної сторони);
- ❑ для забезпечення охорони вказаного персоналу під час виконання ним медичних (духовних) обов'язків здійснюється його конвоювання;
- ❑ за необхідності медичному і духовному персоналу надається можливість ведення кореспонденції з питань медичної (духовної) діяльності;
- ❑ забороняється притягувати затриманий медичний і духовний персонал до виконання робіт, які не пов'язані з його функціональними обов'язками;
- ❑ під медичними (санітарними) перевезеннями мають на увазі перевезення поранених, хворих та осіб, які зазнали корабельну аварію (аварію літального апарата), а також медичного, духовного персоналу, медичного обладнання і майна; на санітарних транспортних засобах припускається перевезення лише стрілецької зброї і боєприпасів, які: зняті із поранених (хворих і осіб, які зазнали корабельну аварію (аварію літального апарата) та тих, хто знаходиться на борту і ще не передані відповідній службі); належать медичному персоналу (особиста стрілецька зброя);
- ❑ у разі евакуації поранених і хворих із районів воєнних дій санітарним транспортом, а також транспортними засобами загального призначення використовуються розпізнавальні емблеми і сигнали;
- ❑ організація медичних (санітарних) перевезень не повинна давати сторонам, які перебувають у збройному конфлікті, підстав для взаємних підозр у зловживанні міжнародними розпізнавальними емблемами, знаками і сигналами санітарного транспорту у віроломних цілях (наприклад, для перевезення боєздатних військовослужбовців або інших озброєних осіб, боєприпасів чи майна немедичного характеру).

На занятті були розглянуті наступні питання:

- 1.Збройні Сили України, їх склад та призначення.**
- 2.Обов'язки і поведінка солдата в бою.**
- 3.Правила, що захищають осіб, які не беруть участі у бойових діях.**
- 4.Статус військовополоненого, поводження з військовополоненими. Захист культурних цінностей та цивільних осіб.**

Література:

- Бойовий статут Сухопутних військ Збройних Сил України, частина III (взвод, відділення, екіпаж танка). - К.: КСВ ЗСУ. 2010.
- Статути Збройних Сил України. - К.: Атіка. 2010.
- Методичний посібник. Вимоги безпеки під час проведення навчань і занять з бойової підготовки. - К.: ГУБП СВ ЗС України. 2006.
- Довідник з питань міжнародного військового співробітництва та участі України у міжнародних миротворчих операціях. - К.: МП “Леся”. 2001.
- Довідник військовослужбовцю Збройних Сил України який виконує завдання за межами держави. - К.: Варта. 2003.
- Методичні рекомендації щодо дій підрозділів у складі сил ООН з підтримання миру в зонах збройних конфліктів. - К.: Варта. 2003, 2004.

ЗАВДАННЯ

на самотійну роботу.

Заняття № 1 Обов'язки солдата в бою.

Література:

- Бойовий статут Сухопутних військ Збройних Сил України, частина III (взвод, відділення, екіпаж танка). - К.: КСВ ЗСУ. 2010.
- Статути Збройних Сил України. - К.: Атіка. 2010.
- Методичний посібник. Вимоги безпеки під час проведення навчань і занять з бойової підготовки. - К.: ГУБП СВ ЗС України. 2006.
- Довідник з питань міжнародного військового співробітництва та участі України у міжнародних миротворчих операціях. - К.: МП "Леся". 2001.
- Довідник військовослужбовцю Збройних Сил України який виконує завдання за межами держави. - К.: Варта. 2003.
- Методичні рекомендації щодо дій підрозділів у складі сил ООН з підтримання миру в зонах збройних конфліктів. - К.: Варта. 2003, 2004.

Навчальні питання	Час (хв.)	Завдання тим, хто навчається
1. Вивчення пам'ятки військовослужбовцям Збройних Сил України щодо застосування норм міжнародного гуманітарного права.	45	1. Записати: Основні положення норм міжнародного гуманітарного права.